

to nosargāt grūti

ĢIRTA GERTSONA FOTO

UZZIŅAI

- Lauksaimniecības tehnikas apzagšana notiek viļņveidīgi. Lielākā zagļu aktivitāte bija 2020. gadā (nozagtās 11 iekārtas) un 2018. gadā (nozagtās 12 iekārtas). Pērn zādzību uzplaukums bija rudens sākumā. Šogad vēl nav saņemti atlīdzības pieteikumi par lauksaimniecības tehnikas zagšanu.
- Pagājušā gada lauku saimniecību apzagšanas vilnī lielākā daļa zādzību bija Vidzemē un Zemgalē. Dienvidkurzemē 2020. gadā bija trīs zādzības. Tehnikas zādzība pēdējos gados nav pieredzēta.
- Pārsvārā zog dārgu papildtehniku, ar kuru aprīkoti lauksaimniecības spēkrati: GPS antenas, monitorus, vadības blokus, stūrēšanas iekārtas. To vērtība var sasniegt vairāk nekā 10 000 eiro. Apzog arī vairākas tehnikas vienības vienā saimniecībā; piemēram, 2018. gadā – piecas tehnikas vienības, par 45 000 eiro.

AVOTS: AAS "BALTA"

<< Un arī tad nevar būt līdz galam drošs, ka videonovērošanu neslāpēs, pieredzē dalās sociālo tīklu lietotāji.

"No zagšanas kameras nepasargā. Cilvēks uzliek galvā kapuci, un ekrānā viņu atpazīt nevar, vienīgi redzi laiku, kad kaut kas ir noticis," I. Šekavs gan pieļauj, ka kameru mirgošana visapkārt varētu likt zagļiem aizdomāties par dzīvi. Un varbūt aiziet tukšā.

Zemnieks zina, ka agrāk kādā saimniecībā nozagti vairāki traktori. Daļu zagļiem izdevies aizdzīt, daļu šie pametuši pusceļā, appūtuši ar ugunsdzēsības aparātiem, lai slēptu pirkstu nospiedumus.

Arī Virgas zemnieks Gijs Gūža uzstādījis kameras, at-

slēgas neatstāj tehnikā aizdedzē, viņam arī savi slepenie tehniskie risinājumi, lai ar tehniku nemaz nevarētu pabraukt. "Traktortehnika gan novietota angārā, gan stāv sētā, un ir viens angārs lauka vidū, kam māju pat nav tuvumā," saimnieks stāsta, ka tur neglabā vērtīgo tehniku, lai gan noskrūvēt detaļas var jebkam.

"Mūsu saimniecību apzaga, pirms es sāku saimniekot, bet tie bija vietējie pazīstami cilvēki, kuri neprata kaunu. Taču izlūkotāji ir manīti. Bijuši gadījumi, ka naktī lido droni; zagļi izmanto mūsdienu tehnoloģijas. Aplido, apskatās no augšas visu, ko viņiem vajag, un zina, kurā vietā kas stāv un jāņem," tur-

pina G. Gūža. Zagļi esot augsti kvalificēti. Kad viņi gatavojas nopietniem noziegumiem, tad ieguldot lielus līdzekļus, lai noskatīto nozagtu.

Vai zemnieks apdrošinājis savu tehniku? "Tai, kas līzīgā ar banku aizdevumu, ir riski apdrošināti, bet tā tehnika, kas īpašumā, – īsti ne," viņš atzīst. "Neesmu ļoti liels zemnieks, un man nav daudz jaunas ļoti dārgas tehnikas. Ja visu saimniecību grib apdrošināt, ir lielas izmaksas; apdrošinātājs jau nekad nepaliks zaudētājos. Tāpēc arī negribu gadiem maksāt tūkstošiem eiro vienam zagšanas gadījumam. Beigās apdrošinātājs vienalga var pateikt, ka man nebija izpildīta kāda prasība, un palikšu ar garu degunu."

Par zagšanu nav dzirdēts

"Kurzemes Vārds" uzzināja, ka zemnieku saimniecības apzagšanas mēģinājums esot bijis Embūtes pagastā. Precīzai informācijai jautājam Embūtes un Kalvenes pagastu apvienības pārvaldes vadītājam Andrim Dēlandam.

Taču viņš to nezina. "Pie manis nav nonākusi informācija, ka tagad mūsu pusē kas tiktu nozagts. Iespējams, pašvaldības policija informēta par šādiem gadījumiem. Viņi izlikuši informāciju, ka cilvēki var iet uz pieņemšanu un stāstīt savas bēdas; varbūt kāds ir ko teicis," A. Dēlands norāda, kurp vērsties.

"Ja arī policija uzzina par tādiem gadījumiem, mums par to nepaziņo. Zinām vienīgi tik, cik cilvēki apkārt runā."

Pārvaldes vadītājs atklāj, ka ik pa brīdim sociālajos tīklos parādās kāda informācija, ka nepazīstamas automašīnas braukā apkārt. Aculiecinieki aicina cilvēkus tām pievērst uzmanību, būt modriem par savu mantu un māju. Taču A. Dēlands to pēdējos mēnešos neesot manījis.

Uzsver, ka pašvaldība radījusi jaunas štata vienības – policistus Vaiņodes un Priekules pusē. "Esam ar viņiem pārrunājuši par darbiem, policisti nav minējuši, ka svešinieku braukāšana pa apkaimes mājām būtu aktuāla problēma."

Sazinoties ar pašvaldības policijas priekšnieci Ievu Ilsteri, uzzinām, ka policija nav tiesīga paust "Kurzemes Vārdu" interesejošo informāciju par lauksaimniekiem, kuru īpašumos notikusi zādzība.▶

EKSPERTS

No piecām kapeikām līdz zirgam

DIENAS
TĒMA

Arturs Medveckis, pedagoģijas doktors, profesors un vadošais pētnieks zinātnieks RTU Liepājas akadēmijā

Atšķirīgās kultūrās ir dažādas vērtības un senākais morāles kodekss, pēc kā tautas vadās. Kaut vai Dieva baušļi, no kuriem viens ir – tev nebūs zagst un svešu mantu iekārot.

Taču runa ir par noteiktām cilvēku kategorijām – kā viņi spriež. Ja ieslodzītajam par zagšanu pajautā, kāpēc viņš sēž, tad atbild: "Mani pieķēra." Šim cilvēkam nav apziņas, ka rīkojies slikti, bet, ka vajadzēja darīt tā, lai nepieķer. Tāda ir viņa morāle.

Droši vien vajadzīga statistika, lai varētu spriest par dažādiem noziedzīgiem nodarījumiem. Varbūt caur bailēm un adrenalīnu tiek piekārotas mantas vai līdzekļiem? Cilvēkam ir nepiepildīts mūža sapnis un vajag izvilkt mobilo telefonu no otra somiņas vai arī gribas iegūt ko citu, ko godīgā ceļā nevar nopelnīt. Rodas azarts – ja vienreiz izdevās, kāpēc lai neizdotos otrreiz? Līdzīgi kā sakāmvārdā – no piecām kapeikām līdz zirgam; sāk ar kapeiku zagšanu, tad kāpēc ne zirgus? Cilvēkiem ir dzinulis kaut kādā veidā tikt pie materiāliem labumiem.

Šodien noziedzības veidi ir dažādi; kramplauzis uzlauž durvis, bet pastrādā kibernetiskus noziegumus, taču par cilvēka tikumu tiek uzskatīta pieticība. Un pieticība nav nabadzība; tā ir tik daudz, lai pietiek. Varam arī skatīties tālāk – cik kuram pietiek un kas kuram ir vajadzīgs.

Pastāv morāles dilemmas, piemēram, zagst vai pārkāpt režīma noteikumus. Ir taču dzirdēti Sibīrijas stāsti, ka mātes lasīja uz lauka palikušos kartupeļus vai citu ražu, nesa

mājās pienu, jo bērns mira badā. Tajā sistēmā vai režīmā, kurā par šādu rīcību draud sods, aktuāls ir jautājums – kā vārdā tas tiek darīts? Ir cilvēki, kuri to neatļausies nekādā gadījumā.

Viens iet ņemt no kaimiņa, lai gan pašam pietiek, bet pavisam kas cits ir eksistenciālas dabas jautājums, ka cilvēks izdara pārkāpumu patiešām izmisuma spiests. Tās ir dažādi izsveramas lietas.

Var cita mantas paņemšanu arī uztvert par draiskulību, bet jautājums vienmēr atdursies pret to, kāda nostāja ir tuvāko cilvēku lokā. Kāds ir socializācijas process – kur un ko cilvēks apgūst, kāda attieksme ir vecākiem, dažādām sabiedriskajām institūcijām u.c. Anekdote ir par to, ka vīrs sūdz grēkus: "Tēvs, es esmu zādzis!" Un mācītājs viņam jautā: "No kolhoza zagī vai no cilvēka?" – "No kolhoza." – "Nu, nekas, noskaiti tēvreizi!" Šis humors parāda relatīvu nostāju, kādā situācijā un kā vārdā rīkojamies.

Ir bērni, kuri varbūt nav auguši nelabvēlīgos apstākļos, dzīvojuši pārtikušās ģimenēs, iesaistās noziedzīgās darbībās, tajā skaitā zādzībās. Citi – kleptomāni, kam visu laiku kārojas ko nočiept. Vai ko mainīs tikai moralizēšana vai sodi?...

Daudz ir faktoru, kas ietekmē rīcību, tajā skaitā apkārtējie cilvēki. Par ko viņi uzsitīs uz pleca un teiks: "Tu esi labs čoms!" Tas var būt gan par labiem darbiem, izpildzību, čaklumu un ziedošanu, gan par sliktu rīcību.

Taču es negribu visu mālēt tikai melnā krāsā, jo mūsu sabiedrībā nav objektīva pamata zagst. Varbūt cilvēkam ir svarīgi gūt atzinību no tās sociālās grupas, kurā tiek novērtēts. Un destruktīvas darbības nav jau tikai zādzības; tā pati žogu aprakstīšana un grafiti neatļautās vietās. Dzinulis ir vēlme riskēt – pieķers vai nepieķers; savā sociālajā grupā iezīmēt darbības teritoriju un tamlīdzīgi.

Ja atskatās mūsu tautas folklorā, tur ir zirgu zagļi un citi likumpārkāpēji. Agrāk zaga zirgus, tagad zog traktorus. Jautājums tikai – kam to ļaunumu piedēvē?▶